

Voorstel Gemeenteraad F

Onderwerp	Vaststelling nota Digitaal Enschede		
Portefeuillehouder	Marc Teutelink agendaletter (F)		
Organisatieonderdeel	Cluster CIO Office	Aangeboden aan Raad	16 december 2026
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2500034748

Wij stellen u voor te besluiten om:

Wij stellen u voor om:

1. in te stemmen met de nota Digitaal Enschede
2. de motie Grip op Digitale Zaken - Integraal beleid 'Digitaal Enschede' van 17 juli 2023 als afgehandeld te beschouwen
3. de motie Grip op algoritmen van 31 maart 2025 als afgehandeld te beschouwen

Inleiding en voorgeschiedenis

Digitalisering verandert onze samenleving ingrijpend. Het raakt alle aspecten van gemeentelijk beleid en uitvoering. De technologische ontwikkelingen zijn de laatste jaren in een stroomversnelling gekomen. Er is sprake van toenemende wetgeving en een groeiende urgentie om verantwoord om te gaan met digitalisering. In juli 2023 heeft de raad de motie "Grip op digitale zaken" aangenomen. Daarin wordt het College opgeroepen om kaders te stellen en richting te geven aan digitale ontwikkelingen in Enschede. Deze motie is de directe aanleiding geweest voor het opstellen van deze nota. Op 31 maart 2025 heeft de raad de motie "Grip op Algoritmen" aangenomen. De uitwerking van deze laatste motie is met de vaststelling van het AI beleid door het college (medio september 2025) en de opname in deze nota gerealiseerd.

Naar aanleiding van de bespreking in de raad van deze nota op 29 september 2025 is de nota verder aangevuld. Het karakter van de nota (overkoepelend en richtinggevend) is meer tot uiting gebracht. De kernpunten van de nota staan aan het begin van het document. De verwijzingen naar reeds bestaand beleid zijn geïntegreerd in de nota met hyperlinks naar de openbaar beschikbare stukken en verwijzingen naar interne, ambtelijke documenten. Het hoofdstuk over AI is verder uitgewerkt. De uitwerking van de moties zijn concreet opgenomen in dit raadsvoorstel en vinden hun weerslag in de nota Digitaal Enschede. De raad heeft de laatste 3 jaar meer aandacht gekregen voor het onderwerp digitalisering. Deze betrokkenheid is relatief nieuw. En vraagt om een gezamenlijke leer- en ontwikkelroute. Waarin raad, college en organisatie samen optrekken om de uitwerking van deze nota verder vorm te geven. Er moet ruimte zijn voor dialoog, reflectie en bijsturing op de verschillende niveaus.

De nota is tot stand gekomen door gesprekken met de raad, in samenwerking met de Wetenschappelijke Board, de Ethische Commissie en ondernemers uit Enschede en omgeving. Hun inzichten zijn meegenomen en hebben bijgedragen aan de richting en scherpte van deze nota. De nota biedt een richting en een visie met vier ambities. Het voorziet in een integrale aanpak, bouwt voort op bestaand beleid en initiatieven, en zet in op dienstverlening, verantwoord gebruik van digitalisering, kansen benutten en samenwerking. Het is een levend document dat meebeweegt met technologische en maatschappelijke ontwikkelingen, en dient als leidraad voor beleid, uitvoering, reflectie en bijsturing.

Publieksvriendelijke samenvatting

Digitalisering is belangrijk voor iedereen in Enschede: inwoners, ondernemers, bezoekers en de gemeentelijke organisatie. De nota Digitaal Enschede geeft richting en visie aan hoe we digitalisering inzetten. We kiezen voor één aanpak die verbindt en ruimte geeft voor vernieuwing. Publieke waarden, toegankelijkheid en inclusiviteit staan centraal. We hebben gebruik gemaakt van onderzoeken onder inwoners. We hebben geluisterd naar, ondernemers, experts en de raad. De nota benoemt de context van digitalisering. En gaat in op de kansen en risico's van digitalisering. Vier ambities zijn leidend: We staan ten dienste van inwoners, kansen benutten, verantwoord digitaliseren en samenwerken. De gemeente zorgt voor veilige en toegankelijke

digitale diensten. Jaarlijks rapporteren we aan de raad over de voortgang en bespreken we belangrijke thema's.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Digitalisering en de visie en ambitie uit deze nota raken alle strategische opgaven van Enschede: aantrekkelijk, groen & duurzaam, inclusief en open. Door digitalisering integraal te benaderen, draagt de gemeente bij aan een toekomstbestendige stad, waarin technologie wordt ingezet voor maatschappelijke uitdagingen, betere dienstverlening & bedrijfsvoering en een sterke, inclusieve samenleving.

Argumenten

1) Digitalisering neemt een steeds grotere vlucht en heeft impact op alle domeinen van de stad. Dit biedt kansen voor innovatie, efficiëntie en betere dienstverlening. Maar het kan ook tot onverwachte en ongewenste bijeffecten leiden, zoals cyberdreigingen, desinformatie en uitsluiting van minder digitaal vaardigen. Ook de Europese en landelijke wetgeving rondom digitalisering neemt steeds verder toe. De raad moet en kan kaders stellen voor digitalisering in de stad. Daarmee worden publieke waarden, privacy en inclusiviteit geborgd. In de nota zijn deze kaders uitgewerkt, met aandacht voor ethiek, transparantie en verantwoord gebruik van technologie. Door duidelijke uitgangspunten te formuleren en jaarlijks te reflecteren, blijft de raad betrokken. Zo kan tijdig worden bijgestuurd op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

2) In de motie "Grip op Digitale Zaken" wordt het college opgedragen om:

- te werken naar integraal beleid Digitaal Enschede en op basis van de publieke waarden uit het manifest Public Spaces;
- In gesprek te gaan met Public Spaces, Dimpact en de VNG om te kijken hoe Enschede kan werken aan beleid op basis van publieke waarden en hoe we samen met anderen kunnen optrekken in de uitvoering daarvan;
- de raad periodiek te informeren over de voortgang van het integrale beleid, de resultaten van bovengenoemde gesprekken met potentiële partners en de kansen en gevolgen van een eventueel lidmaatschap van de PublicSpaces Coalitie.

De uitwerking van deze motie vind u in de nota Digitaal Enschede terug. Met Public Spaces is gesproken over hun uitgangspunten en samen is geconstateerd dat de gehanteerde uitgangspunten in de nota Waardengedreven Digitaliseren (op basis van de CODIO) overlappen met die van Public Spaces. Met VNG en Dimpact is er sprake van intensieve samenwerking op diverse terreinen, waaronder op waardengedreven digitaliseren en de Ethische Commissie. Een apart lidmaatschap van Public Spaces heeft geen meerwaarde naast de samenwerkingen die er al zijn met VNG en Saxion / UT op het gebied van ethiek en waarden.

3) In de motie Grip op Algoritmen van 31 maart 2025 wordt het college opgedragen:

- in de nota Digitaal Enschede een hoofdstuk op te nemen over het gebruik van algoritmes en AI;
- in dit hoofdstuk te beschrijven welke verschillende risicokwalificaties de gemeente hanteert in aanschaf en gebruik van algoritmen en AI en hoe de gemeente de kwalificatie van algoritmen afweegt aan de hand van de AI verordening;
- In dit hoofdstuk een afwegingskader en goedkeuringsstroom voor ingebruikname van algoritmen op te nemen, met daarin expliciet omschreven de rol van de Ethische Commissie in dit geheel;
- Vanaf nu jaarlijks de raad te informeren, door middel van een jaarrapportage, over de stand van zaken rondom het gebruik van algoritmen en AI, binnen welke risicokwalificaties ontwikkelingen zijn geweest in dat jaar, met uitgebreide aandacht voor de zwaarste risicokwalificaties, met als doel jaarlijks in positie te brengen om kaders mee te geven aan het college.

In de nota Digitaal Enschede is een apart hoofdstuk over AI & Algoritmen opgenomen. Dit is een samenvatting van het beleid AI & Algoritmen dat in september 2025 door het college is vastgesteld en openbaar beschikbaar is. Dit beleid bouwt voort op het Europese AI Act en gaat in op de diverse kwalificaties. Ook bevat het een beschrijving van het proces hoe binnen de gemeente wordt omgegaan met de inzet van AI & Algoritmen. In dit beleid is ook afgesproken om de jaarlijks over de ontwikkelingen AI & Algoritmen aan de raad te rapporteren.

Risico's

Als we doorgaan zonder deze nota, blijft de raad minder betrokken bij digitalisering. Digitalisering is ook een bestuurlijk vraagstuk. Zonder betrokkenheid van de raad zijn er geen bestuurlijke kaders of richting. De raad kan nu sturen, kaders stellen en richting geven aan digitalisering in Enschede. Zo zorgen we samen voor publieke waarden, samenwerking en innovatie.

Doorgaan op de huidige wijze is minder effectief en vergroot het risico op versnippering, niet voldoen aan wetgeving, hoge kosten, privacy-risico's en andere ongewenste bijeffecten.

Zonder deze nota voldoen we niet aan de opdracht van de raad, welke is verwoord in de motie “Grip op digitale zaken”.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Dit betreft een richtinggevende nota met daarin missie, visie en ambitie. Op dit moment zijn er geen directe kosten verbonden aan het vaststellen van de nota.

Afweging en alternatieven

Het alternatief is doorgaan op de huidige wijze, zonder integrale kaders en visie. Dit is minder effectief en vergroot het risico op versnippering, niet voldoen aan wetgeving, hoge kosten, privacy-risico's en andere ongewenste bijeffecten. Met deze nota wordt integraal gericht gestuurd op digitalisering, met aandacht voor publieke waarden, samenwerking en innovatie.

Participatie

De nota is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Ethische Commissie, de Wetenschappelijke Board en ondernemers uit Enschede en omgeving. Hun inzichten zijn meegenomen in de uitgangspunten en ambities. Daarnaast zijn er meerdere sessies met de raad geweest, waarin input is opgehaald en verwerkt. Ook zijn landelijke en lokale onderzoeken onder inwoners meegenomen. In de nota wordt voorgesteld om inwoners actief te betrekken bij het ontwerpen, ontwikkelen en implementeren van nieuwe technologische toepassingen. En daarin ook samen te werken met het bedrijfsleven en de regionale kennisinstellingen.

Communicatie

Degenen die direct betrokken zijn bij de totstandkoming van deze nota worden geïnformeerd over de definitieve nota. Communicatie naar inwoners en betrokken netwerken volgt bij de uitvoering van concrete actiepunten.

Vervolg

Jaarlijks vindt een gesprek plaats tussen raad, college en ambtelijke organisatie over de voortgang en effecten van de nota Digitaal Enschede. Daarnaast worden enkele keren per jaar thematische gesprekken over digitalisering georganiseerd. Dit biedt ruimte voor reflectie, bijsturing en het stellen van nieuwe kaders.

Bijlagen

Nota Digitaal Enschede_Def

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de Secretaris,

de Burgemeester,

M.W. de Graaf

R.W. Bleker